

Informacija apie endoskopinį tyrimą

Endoskopinis tyrimas atliekamas, kai gydytojui reikia apžiūrėti tiriamą tuščiavidurį organą iš vidaus, įvertinti tiriamo organo būklę, paimiti gleivinės audinio ištyrimui ir/ar atlikti gydomąsias procedūras. Endoskopinio tyrimo pagalba gali būti atliekama: viršutinio virškinimo trakto endoskopija – **ezofagogastroduodenoskopija** (trumpiau – **gastroskopija**): šia procedūra tiriama stemplė, skrandis ir pradinė plonosios žarnos dalis (dvylikapirštė žarna). Apatinio virškinamojo trakto endoskopija – **kolonoskopija**: ši procedūra tiria tiesiąją, storąją žarną ir plonosios žarnos distalinę dalį.

1. Gastroskopijos tyrimas

Gastroskopija, kitaip **ezofagogastroduodenoskopija (EGD)** ar **fibrogastroduodenoskopija** – tai tyrimas, kuomet per burną į viršutinę virškinamojo trakto dalį (stemplė, skrandis, dvylikapirštė žarna) įkišamas lankstusis endoskopas, apžiūrimas virškinamojo trakto vidus ir, esant reikalui, paimama biopsinė medžiaga tyrimui, šalinami polipai / galimi ikivėžiniai pažeidimai, stabdomas vidinis

kraujavimas iš skrandžio ir/ar dvylikapirštės žarnos opų. Dažniausiai šis tyrimas skiriamas, kai reikia patikslinti diagnozę arba atlikti gydomąją procedūrą.

Pasitaiko atvejų, kai tyrimo metu įvyksta komplikacijos ar aptinkami „netikėti radiniai“. Tokiu atveju, nepriklausomai ar procedūra atliekama diagnostiniu, ar gydymo tikslu, procedūrą atliekantis gydytojas gali keisti procedūros tikslus bei eigą, t.y. stabdomas kraujavimas, imama biopsinė medžiaga tyrimui ar kt.

Pasiruošimas gastroskopijos tyrimui:

- Siekiant, kad tyrimas būtų saugus ir maisto dalelės skrandyje neužstotų vaizdo, **dieną kai atliekamas tyrimas, valgyti negalima.**
- **6 val. iki tyrimo negalima gerti jokių skysčių (net vandens). 2 val. iki tyrimo rekomenduojama nerūkyti**, nes gali būti pakitusi skrandžio gleivinės spalva.
- **Būtina** procedūrą atliksiantį gydytoją informuoti apie vartojamus vaistus, ypač jei vartojami kraujo krešumą reguliuojantys ar kiti steroidiniai/nesteroidiniai vaistai (pvz. Aspirinas, Varfarinas ar kt.).
- **Svarbu** prieš gastroskopijos tyrimą išsiimti dantų plokšteles ir nusiimti akinius.

2. Kolonoskopijos tyrimas

Kolonoskopija – endoskopinė tiriamoji procedūra, kuomet naudojant lankstųjį endoskopą apžiūrima išeinamoji anga, tiesioji žarna, riestinė žarna, storoji žarna, plonosios žarnos distalinė dalis ir/ar atliekami papildomi veiksmai – paimami audinio gabalėliai ištyrimui (biopsija), stabdomas kraujavimas, pašalinami gleivinės ir/ar pogleivio dariniai. Dėl tyrimo specifiškumo, kuomet storoji žarna

spazmuoja ir į žarnyną pučiamas oras, galima jausti pilvo pūtimą, pykinimą, silpnumą. Šie pojūčiai trumpalaikiai ir praeina savaime.

Anoskopiją (išeinamosios angos kanalo gleivinės tyrimas), **rektoskopija** (tiesiosios žarnos gleivinės tyrimas), **sigmoidoskopija** (riestinės žarnos tyrimas) – skiriamos rečiau, kai yra labai specifinės indikacijos. Paprastai, skiriamas kolonoskopijos tyrimas, siekiant išsamesnių rezultatų.

Pasiruošimas kolonoskopijos tyrimui: geras žarnyno paruošimas yra būtina sąlyga, kad diagnostika būtų tiksli ir gydymas saugus. Net minimalus fekalinių medžiagų kiekis žarnyne gali maskuoti smulkius gleivinės pažeidimus.

- **5–7 d. iki tyrimo NEGALIMA vartoti geležies preparatų**, papildų su geležimi. Jeigu vartojate **kraujo krešėjimą mažinančius** vaistus, prieš planuojamą tyrimą būtina pasikonsultuoti su šeimos gydytoju dėl galimo laikino vaistų vartojimo nutraukimo ar jų pakeitimo kitais vaistais.
- **3–5 d. iki tyrimo laikytis mažai skaidulų turinčios dietos (mažiau kaip 7–10 g.). NEVALGYTI termiškai neapdorotų vaisių ir daržovių, kukurūzų, įvairių sėklų, riešutų** (duonos gaminiai su grūdais, vaisiai, uogienės).
- **1 para iki tyrimo NEGALIMA valgyti kramtomo maisto.** Gerti galite skaidrius ir permatomus skysčius: vandenį, nestiprią arbatą, sultinį be priedų. Vengti raudonos spalvos skysčių, nes gali būti klaidingai įvertinti kaip kraujas ar maskuoti gleivinės defektus. Nevartoti pieno ar alkoholinių gėrimų.
- **Dieną prieš tyrimą PRADEDAMI gerti vaistai ŽARNYNO VALYMUI.** Skiriami specialūs žarnyną valantys tirpalai arba osmosiškai veikiantys vidurius laisvinantys vaistai (pvz. **Fortrans (veiklioji medžiaga Macrogolum), Eziclen (veikliosios medžiagos Natrii, Kalii et Magnesii sulfas)**). Daugeliui pacientų žarnyną valantys preparatai yra neskanūs. Vaistus gerti lengviau, jeigu dozės padalijamos (pusę vakare, pusę ryte – prieš procedūrą), o tirpalas atvėsina. Patartina tirpalą gerti per šiaudelį, jį galima paskaninti citrinų sultimis ar čiulpti citrinų griežinėlius, becukrius mėtinius saldainiukus. Galiausiai, jei įmanoma, vartoti mažesnio tūrio preparatus.
- Atidžiai perskaitykite vaisto **informacinį lapelį. Dėl konkrečių vaistų vartojimo/dozavimo būtina pasitarti su procedūrą skiriančiu gydytoju.**
- Tyrimo dieną įprastai vartojami vaistai (jei gydytojas leido juos vartoti tyrimo dieną), ryte turi būti **užgeriami minimaliu skysčio kiekiu (vienu gurkšniu).**
- **Būtina turėti atliktą kraujo krešėjimo rodiklių (INR) tyrimą.** Procedūrą atliksiantį gydytoją informuoti apie vartojamus vaistus, ypač jei vartojami kraujo krešumą reguliuojantys ar kiti steroidiniai/nesteroidiniai vaistai (pvz. Aspirinas, Varfarinas ar kt.).

Pasiruošimas anoskopijos, rektoskopijos, sigmoidoskopijos tyrimui:

- Parą prieš tyrimą **rekomenduojama valgyti saikingai ir pasidaryti** pvz. **1 „Clisma-Lax“ tiesiosios žarnos klizmutę arba 2 „Micro Lax“ tiesiosios žarnos klizmutes.** Iš ryto iki vizito nevalgykite.

Po endoskopijos tyrimo 24 val. Nerekomenduojama:

- Užsiimti sportu;
- Lankytis pirtyse, saunose.

Prasidėjus kraujavimui / karščiavimui / pilvo ar dubens skausmui – nedelsiant kreiptis į Skubios pagalbos skyrių!

Pacientui pageidaujant, gastrokopijos ir/ar kolonoskopijos tyrimai gali būti atliekami bendrinėje intraveninėje neįtauroje.

Į endoskopijos procedūrą, kurios metu bus taikoma nejautra, privalote atvykti su Jus lydintiu asmeniu, kuriam Jūsų sutikimu, gydytojas endoskopusuojas perduos informaciją apie Jūsų sveikatos būklę.

Su savimi turėkite ne anksčiau nei prieš 10 dienų atliktus tyrimus: bendras kraujo tyrimas; kalis; natris; šlapalas/kreatininas; gliukozės kiekis kraujyje; kraujo krešėjimo rodikliai (INR); elektrokardiograma.

24 val. po anestezijos nerekomenduojama:

- Vairuoti transporto priemonės;
- Dirbti su mechanizmais arba pavojingą darbą;
- Priimti atsakingus sprendimus;
- Pasirašyti svarbius dokumentus.

Apie susipažinimą su šiame dokumente pateikta informacija turėsite pažymėti prieš procedūrą F-LC-LT-062 Paciento sutikimas dėl endoskopijos tyrimo atlikimo.